

Гендерний баланс у розрізі виборчих фінансів на позачергових виборах народних депутатів України 2019 року

Заява №3 за проміжними результатами гендерного моніторингу на позачергових виборах народних депутатів України 2019 року

У заяві йдеться про результати моніторингу подання фінансових звітів жінками і чоловіками-кандидатами в народні депутати в одномандатних виборчих округах. Також аналізується потенційний вплив змін до системи державного фінансування партій на ефективність фінансового заохочення партій, що забезпечать більш репрезентативне представництво жінок.

Висновки:

У середньому розмір виборчого фонду кандидатки був на 20% меншим за розмір виборчого фонду кандидата. Суттєвий гендерний розрив щодо розмірів виборчих фондів спостерігається серед самовисуванок і самовисуванців в одномандатних виборчих округах. **У середньому виборчий фонд самовисуванки був меншим на 54%.**

Середній розмір виборчого фонду кандидата в одномандатному виборчому окрузі корелюється із результатами виборів. Так, середній розмір виборчого фонду кандидата/кандидатки, що програв вибори – 200,9 тис. грн, а обраного/обраної – 656,4 тис. грн. **Менший доступ до фінансових ресурсів зменшує конкурентоспроможність жінок під час виборчої кампанії в одномандатних виборчих округах.**

Серед усіх кандидаток за розміром виборчих фондів вирізняються кандидатки від політичних партій. **У середньому жінка-кандидатка від політичної партії задекларувала дещо більший розмір виборчого фонду, ніж чоловік-кандидат від партії.**

У жінок і чоловіків-кандидатів відрізняється пропорція джерел надходжень коштів. **Чоловіки залучали більше власних фінансових ресурсів, а жінки були більш успішними в зборі коштів від фізичних осіб, громадських організацій та інших юридичних осіб.**

Загалом, суттєвих гендерних відмінностей у дисципліні подання фінансових звітів не виявлено. Жінки-кандидатки від партій подавали звіти сумлінніше, аніж чоловіки. Чоловіки-самовисуванці подавали звіти більш сумлінно, ніж жінки.

Кандидати та кандидатки від політичних партій загалом подавали фінансові звіти сумлінніше, аніж кандидати та кандидатки-самовисуванці.

2.10.2019 р. в другому читанні прийнято проект Закону №1029 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції», який передбачає скорочення обсягу державного фінансування парламентських партій. Фінансове заохочення політичних партій, що забезпечують представництво у Верховній Раді кожної зі статей на рівні не менше третини, залишається важливим фактором мотивації партій до забезпечення гендерного балансу серед кандидатів.

Однак, зменшення державного фінансування, за умови розподілу фінансування порівну між потенційно все більшою кількістю партій, зменшує ефективність фінансового заохочення партій, що забезпечать представництво жінок на рівні не менше третини депутатів.

Матеріал підготовлено Українським жіночим фондом у партнерстві з Національним демократичним інститутом міжнародних відносин (НДІ). Український жіночий фонд відповідальний за зміст цього матеріалу. Інформація, представлена у матеріалі, не обов'язково відображає погляди НДІ.

Рекомендації:

Український жіночий фонд закликає **політичні партії**:

- Незалежно від обсягу державного фінансування передбачити ресурси для впровадження гендерної рівності у партійній діяльності та на рівні прийняття рішень.

Український жіночий фонд закликає **Верховну Раду України**:

- Відновити розмір фінансового заохочення політичних партій, що забезпечують представництво у Верховній Раді кожної зі статей на рівні не менше третини. А саме, в умовах вже ухваленого зменшення щорічного обсягу державного фінансування статутної діяльності політичних партій вдвічі, ухвалити зміни до ст. 17 Закону України «Про політичні партії в Україні», збільшивши розмір додаткового фінансування з 10 до 20 відсотків щорічного обсягу державного фінансування статутної діяльності політичних партій.

1. Подання фінансових звітів кандидатів в одномандатних виборчих округах

Загалом для участі у виборах в одномандатних виборчих округах були зареєстровані 3220 кандидатів, серед них 500 жінок (16%) та 2720 чоловіків (84%).

Проміжні фінансові звіти про надходження та використання коштів виборчого фонду подали тільки 1828 кандидатів, а остаточні фінансові звіти – 1977. Із 500 кандидаток, проміжні фінансові звіти подали 275 кандидаток (55%), а остаточні – 293 (59%). Із 2720 кандидатів, проміжні фінансові звіти подали 1553 кандидати (57%), а остаточні – 1682 (62%). Таким чином **істотної різниці між поданням фінансових звітів жінками і чоловіками не спостерігається.**

Із кандидатів від політичних партій, проміжні фінансові звіти подали 157 із 233 жінок (67%) та 807 із 1214 чоловіків (66%), а остаточні – 175 жінок (75%) та 892 чоловіків (73%). **Кандидатки від партій подавали звіти більш сумлінно, ніж кандидати.**

Із кандидатів-самовисуванців, проміжні фінансові звіти подали 118 із 267 жінок (44%) та 746 із 1506 чоловіків (50%); остаточні – 118 жінок (44%) та 790 чоловіків (52%). **Чоловіки-самовисуванці подавали звіти більш сумлінно, ніж жінки.**

Кандидати та кандидатки від політичних партій загалом подавали фінансові звіти більш сумлінно, аніж кандидати та кандидатки-самовисуванці.

Серед обраних депутатів проміжні фінансові звіти подали 27 з 27 жінок (100%) та 133 з 171 чоловіків (78%). Остаточні фінансові звіти подали 25 жінок (93%) та 146 чоловіків (85%).

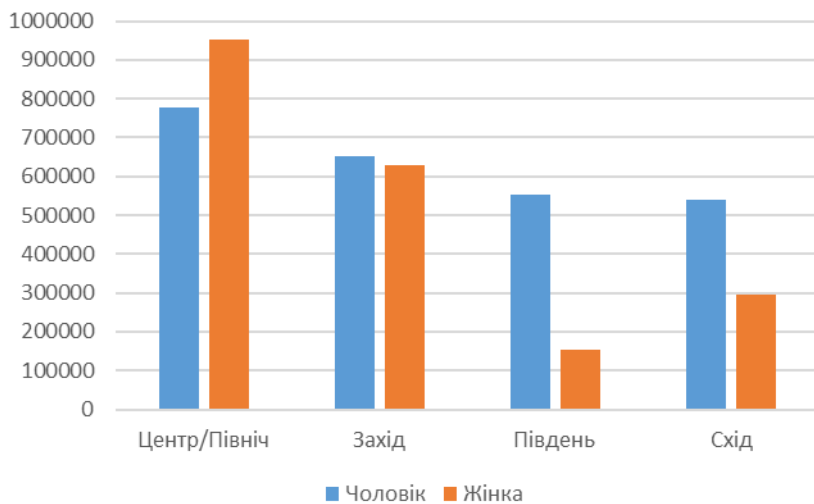
2. Виборчі фонди кандидатів в одномандатних виборчих округах

У середньому, розмір виборчого фонду кандидатки був на 20% меншим за розмір виборчого фонду кандидата. Середній розмір виборчого фонду жінки склав 198,9 тис. грн, а середній розмір виборчого фонду чоловіка – 247,7 тис. грн.

Матеріал підготовлено Українським жіночим фондом у партнерстві з Національним демократичним інститутом міжнародних відносин (НДІ). Український жіночий фонд відповідальний за зміст цього матеріалу. Інформація, представлена у матеріалі, не обов'язково відображає погляди НДІ.

Загальний розмір виборчого фонду кандидата/кандидатки в одномандатному виборчому окрузі, в середньому, тис. грн.

Істотна різниця в розмірі виборчих фондів спостерігається серед кандидатів-самовисуванців. Загалом, виборчий фонд самовисуванок був меншим на 54% – 122,7 тис. проти 268,7 тис. в чоловіків-самовисуванців. Серед обраних депутатів-самовисуванців, середній розмір виборчого фонду жінок на 40% менший за розмір фонду чоловіків.

У регіональному розрізі, найменший середній розмір виборчого фонду кандидатки зареєстровано в південному регіоні¹. На Півдні також спостерігається найбільший гендерний розрив між середнім розміром виборчого фонду жінки та чоловіка. У середньому, виборчий фонд кандидата в 3,6 разів більший, ніж виборчий фонд кандидатки.

Спостерігається кореляція між розміром виборчого фонду та результатами виборів. Так, середній розмір виборчого фонду кандидата, що програв вибори, – 200,9 тис. грн. Середній розмір виборчого фонду обраного – 656,4 тис. грн. Менший доступ до фінансових ресурсів зменшує конкурентоспроможність жінок під час виборчої кампанії в одномандатних виборчих округах.

У той же час, в середньому кандидатки від політичних партій задекларували дещо більший розмір виборчого фонду, ніж кандидати. Серед кандидатів та кандидаток, що не були обрані, різниця склала 4%, в цілому виборчий фонд кандидатки був вищий на 9%, і серед обраних – на 11%.

У жінок і чоловіків кандидатів відрізняється частка джерел надходжень коштів. У чоловіків, власні кошти кандидата в середньому склали 45% надходжень виборчого фонду, а у жінок, – 27%. Така тенденція характерна як для кандидатів, що не були обрані (46% проти 30%), так і для обраних (41% проти 22%), і спостерігається серед усіх груп кандидатів – самовисуванців та від партій.

Крім того, кандидатки більш істотно залучали фінансову підтримку від громадських організацій та інших юридичних осіб. Це джерело становить 15% надходжень до виборчих фондів жінок та 8% – чоловіків.

Основним джерелом поповнення виборчих фондів як жінок, так і чоловіків були добровільні внески фізичних осіб.

¹Центр/Північ: Житомирська, Вінницька, Київська, Чернігівська, Сумська, Черкаська, Кіровоградська, Полтавська області, м. Київ

Захід: Волинська, Рівненська, Львівська, Тернопільська, Хмельницька, Івано-Франківська, Закарпатська, Чернівецька області

Південь: Одеська, Миколаївська, Херсонська області

Схід: Харківська, Луганська, Донецька, Дніпропетровська, Запорізька області

Враховуючи більший середній розмір виборчого фонду обраної жінки-кандидатки від партії (709 тис. проти 637,9 тис. в чоловіків) та менший відсоток власних коштів в структурі надходжень до цих фондів (22% проти 36%), можна зробити висновок, що **обрані кандидатки були успішнішими за чоловіків в зборі коштів на проведення передвиборчої кампанії.**

Серед обраних депутатів, в середньому **жінки витратили найбільшу частину виборчого фонду на виготовлення матеріалів передвиборної агітації** (36% розміру фонду проти 31% – в чоловіків), **а чоловіки – на використання засобів масової інформації** (30% проти 24% – в жінок).

3. Державне фінансування статутної діяльності політичних партій за результатами позачергових виборів народних депутатів України

Система державного фінансування парламентських політичних партій передбачає фінансове заохочення для партій, які забезпечили представництво у Верховній Раді кожної зі статей на рівні не менше однієї третини від загальної кількості народних депутатів України, які були обрані від цієї політичної партії і набули своїх повноважень. Фінансове заохочення складає 10% від загального обсягу щорічного державного фінансування політичних партій.

За результатами виборів 2014 р. до Верховної Ради України VIII-го скликання, цією перевагою змогла скористатись тільки одна партія – «Самопоміч», за результатами виборів народних депутатів України 2019 р. вже дві партії отримують фінансове заохочення – «Європейська солідарність» та «Голос».

2.10.2019 р. в другому читанні прийнято проект Закону №1029 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення ефективності інституційного механізму запобігання корупції», який передбачає скорочення обсягу державного фінансування парламентських партій, та відміну державного фінансування позапарламентських партій, які отримали 2 і більше відсотки голосів виборців у загальнодержавному виборчому окрузі.

Скорочення обсягу державного фінансування парламентських партій позначиться і на кількості партій, що його отримують, і на розмірі фінансового заохочення.

Фінансове заохочення політичних партій, що забезпечують представництво у Верховній Раді кожної зі статей на рівні не менше третини, залишається важливим фактором мотивації партій до забезпечення представництва жінок серед кандидатів.

Однак **зменшення державного фінансування, за умови розподілу фінансування порівню між потенційно все більшою кількістю партій, зменшує ефективність фінансового заохочення партій як одного із засобів для досягнення гендерної рівності у Верховній Раді.**

Український жіночий фонд у партнерстві з Національним демократичним інститутом міжнародних відносин (НДІ) здійснює гендерний моніторинг позачергових виборів народних депутатів України, що відбулись 21 липня 2019 року.

Метою гендерного моніторингу є комплексний гендерний аналіз виборчого процесу задля виявлення можливостей та перешкод для участі жінок у виборах та їх обрання до Верховної Ради України.

Із попередніми результатами моніторингу можна ознайомитись за посиланнями:

<https://www.uwf.org.ua/news/11582>

<https://www.uwf.org.ua/news/11585>

За докладнішою інформацією звертайтеся до менеджера комунікацій Українського жіночого фонду Миколи Ябченка (0672905501) або координаторки проектів Мілени Горячківської (0503101364).

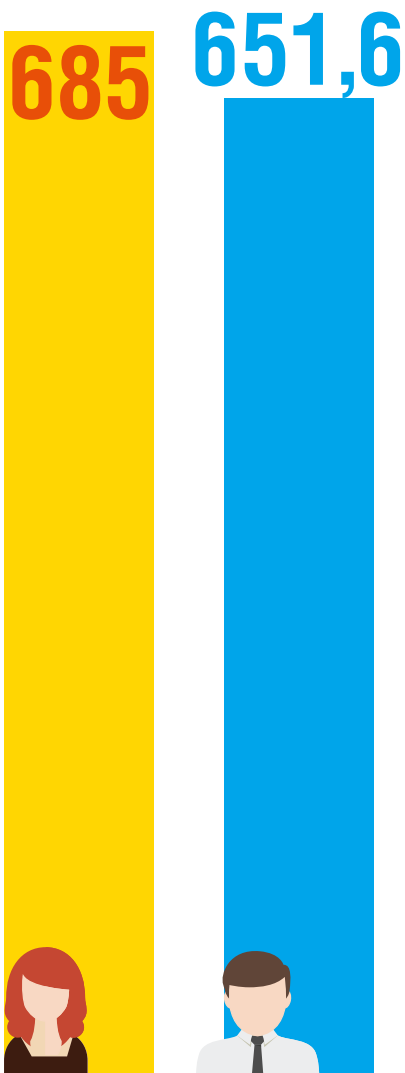

Матеріал підготовлено Українським жіночим фондом у партнерстві з Національним демократичним інститутом міжнародних відносин (НДІ). Український жіночий фонд відповідальний за зміст цього матеріалу. Інформація, представлена у матеріалі, не обов'язково відображає погляди НДІ.

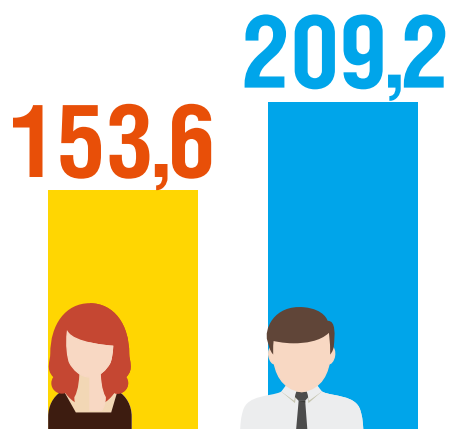
Виборчі фонди кандидатів в одномандатних виборчих округах

Розмір виборчого фонду, в середньому, тис. грн

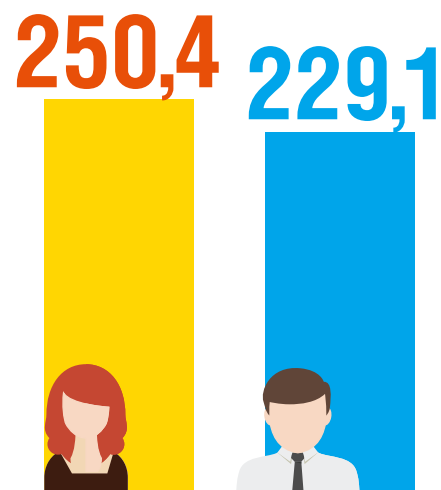
Обраний кандидат*

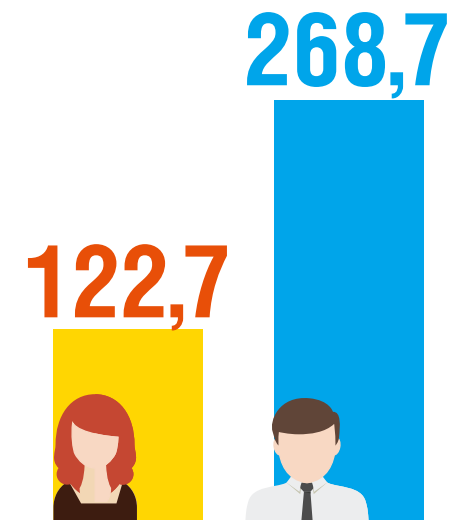
Не обраний кандидат*

Кандидат** від політичної партії

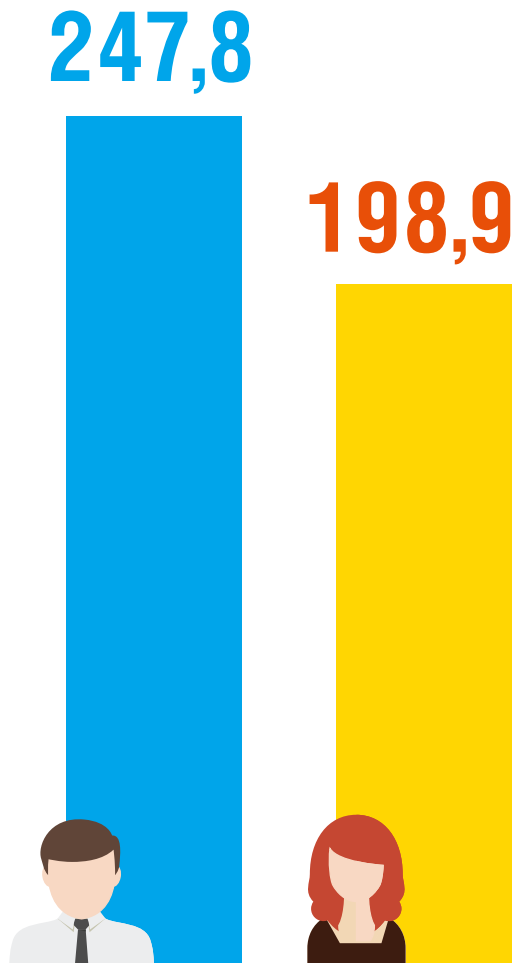
Кандидат ** самовисуванець

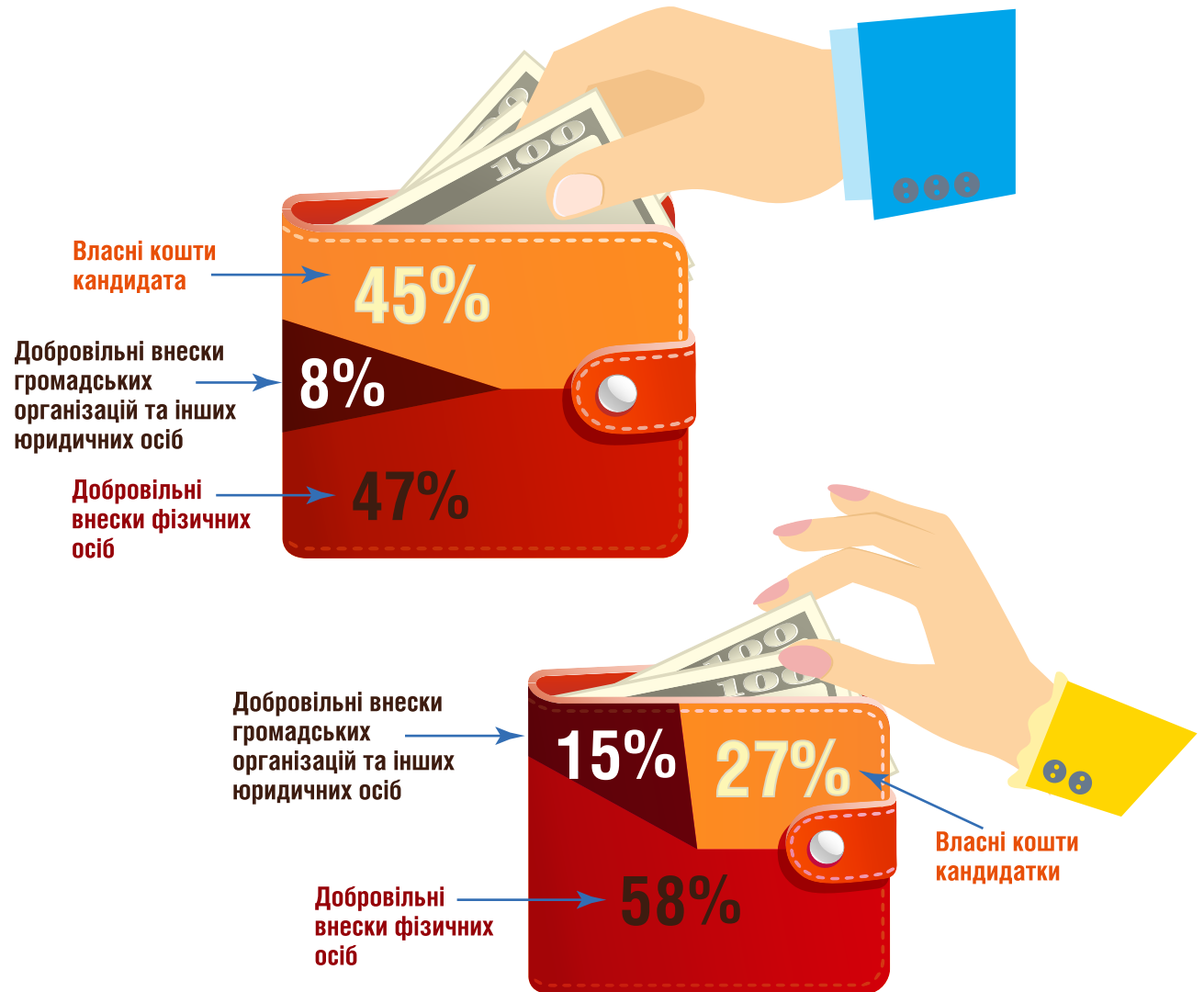
* Кандидати від політичних партій та самовисуванці
** Обрані та не обрані кандидати

Виборчі фонди кандидатів в одномандатних виборчих округах

Всі кандидати*.
Розмір виборчого фонду
В середньому, тис. грн

Всі кандидати*.
Джерела надходжень
В середньому

* Кандидати від політичних партій та самовисуванці